

MELLÉKLET

a MOSOLYSZIGET Értelmi Fogyatékosok Nappali Intézménye, valamint a „CSODABOGÁR” Autizmussal és Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye házirendjéhez

Értelmi fogyatékosok/autizmus spektrumzavarral élők nappali intézményeiben alkalmazandó eljárásrend a gondozott veszélyeztető magatartása és közvetlen veszélyeztető magatartása esetén

Jelen eljárásrend az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága által működtetett, értelmi fogyatékosokat, valamint autizmus spektrumzavarral élő személyeket gondozó nappali intézményekben az ellátottak veszélyeztető magatartása esetén alkalmazandó eljárásrend.

1.

Fogalmak

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 188. §-a alapján

veszélyeztető magatartás: az ellátott – mentális zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére jelentős veszélyt jelenthet, és a kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné, de a megbetegedés jellegére tekintettel a sürgős intézeti gyógykezelésbe vétel nem indokolt;

közvetlen veszélyeztető magatartás: az ellátott – akut mentális zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére közvetlen és súlyos veszélyt jelent, és az azonnali kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné, amely azonnali intézeti gyógykezeléssel hárítható el.

2.

Intézményi dolgozók teendői a gondozott veszélyeztető magatartása és közvetlen veszélyeztető magatartása esetén

2.1. Az intézmény szolgáltatásait igénybevevő kliensek kihívást jelentő viselkedése többnyire a szociális készségek, a kommunikáció, a rugalmas gondolkodás fejlődési zavarából, az adaptív viselkedés nehézségeiből, vagy a stressz kezelési technikák hiányából adódik. Ilyen lehet pl. az önsértő viselkedés, mások megütése, megrúgása, tárgyak eldobása, eltörése, ehetetlen tárgyak szájbavétele, szökés, stb. A problémás viselkedések kezelésében a legfontosabb szakmai törekvés ezen cselekmények megelőzése. Fontos, hogy a dolgozók legyenek tisztában azzal, milyen előjelei vannak annak, ha az ellátott személy nyugtalan, ideges, továbbá ismerje azokat az egyéni technikákat, amelyekkel adott esetben megnyugtatható.

2.2. A megelőzést szolgálja:

- kiszámítható, biztonságos, és biztonságot nyújtó, felesleges, zavaró ingerektől mentes környezet;
- bejósolható események, előre jelzett változások;
- személyre szabott, átlátható motiváció;
- következetesség;
- egyéni védőeszközök és technikák alkalmazása a szenzoros védelem érdekében és a túlterhelődés ellen;

- a dolgozóknak az ellátottak egyéni kommunikációs szintjéhez igazított érthető, szükség szerint augmentatív alternatív kommunikációja;
- a dolgozók nem hagyhatnak elől olyan tárgyakat, ételeket, berendezéseket, amelyek az ellátottak számára az adott folyó foglalkozáshoz szükségtelenek, de túl vonzóak, vagy éppen zavaróak lehetnek;
- a napi tevékenységek során az ellátottak állapotának, hangulatának folyamatos monitorozása;
- a napi foglalkozásokban a munka és pihenés egyensúlyának biztosítása;
- a stressz felismerés és kezelés, valamint önkontroll-viselkedések tanítása.

2.3. Kritikus, előre nem látható helyzetben az ellátottal közvetlenül foglalkozó munkatárs - egyénre szabottan és a szituációtól függően - a következő intézkedéseket teheti, ha az ellátott önmagát vagy mások egészségét, testi épségét veszélyeztető magatartást tanúsít:

- állapot fellépése esetén próbálja az ellátott együttműködését megnyerni és jelzi a veszélyeztető helyzetet a nappali ellátás vezetőnek;
- segítséget kér munkatársaitól, lehetőleg ne maradjon egyedül;
- a veszélyeztető megtartani, illetve próbálja meggyőzni a szükségesnek ítélt terápiás változtatás elfogadásáról, azzal, hogy
 - maradjon higgadt, beszéljen halkán és nyugodtan,
 - az ellátott fiatal szintjének megfelelő, rövid, konkrét szóbeli instrukciót adjon,
 - pozitív utasítás adása, kerülve a „nem”, „ne csináld” kifejezéseket, azt fogalmazza meg, hogy az ellátott mit tegyen, és ne azt, hogy mit „ne tegyen”,
 - próbálkozzon eltereléssel (pl. napirendhez, önmaga megnyugtatósára tanult egyéni technikához);
- az ellátott megnyugtatósához azon eszközöket, tevékenységeket alkalmazza, amelyek az ellátott számára hangsúlyosak, és amelyek által könnyebben együttműködik;
- agresszív megnyilvánulás esetén a csoport többi tagját helyezze biztonságba, adott esetben vigye egy másik helyiségbe;
- távolítsa el a környezetből a veszélyes tárgyakat;
- ne fogja le az ellátottat;
- ha az ellátott részéről fizikai támadás veszélye áll fenn, a dolgozó mindent köteles megtenni ennek elkerülése érdekében a szakmai evidenciák és az emberi méltóság szem előtt tartásával.

2.4. Amennyiben a fenti intézkedések ellenére az ellátott a veszélyeztető magatartást továbbra is folytatja, illetve a veszélyeztető állapot továbbra is fennáll, tekintettel a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 81. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra, amely szerint fogyatékos személyek nappali intézményében nem gondozható olyan személy, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, a nappali ellátás vezetője az alábbi intézkedéseket teheti:

- az ellátott hozzátartozóját/törvényes képviselőjét azonnal értesíti a helyzetről, és felkéri, hogy a lehető legrövidebb időn belül gondoskodjon az ellátott intézményből történő elviteléről;
- közvetlen veszélyeztető magatartás esetén szükség szerint értesíti az Országos Mentőszolgálatot és ezzel együtt haladéktalanul az ellátott hozzátartozóját/törvényes képviselőjét is.

3.

Az ellátott hozzátartozójának, törvényes képviselőjének kötelezettsége az ellátott veszélyeztető magatartása esetén

Az ellátott hozzátartozója, illetve törvényes képviselője köteles a nappali ellátás vezetőjének értesítése alapján az értesítéstől számított lehető legrövidebb időn belül az ellátott intézményből történő elviteléről gondoskodni és szükség esetén az ellátott orvosi ellátását kezdeményezni.

4.

Az intézmény lehetőségei több alkalommal veszélyeztető magatartást tanúsító, illetve közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsító ellátott esetén

- 4.1. Tekintettel arra, hogy a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 81. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltak értelmében fogyatékos személyek nappali intézményében nem gondozható olyan személy, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, az ellátott közvetlen veszélyeztető magatartása vagy többszöri veszélyeztető magatartása esetén a nappali ellátás vezető javaslatára az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatóságának intézményvezetője az ellátott intézményi jogviszonyát felmondással, 7 napos felmondási idővel megszüntetheti. Az intézményi jogviszony megszüntethetőségének ezen formáját az ellátott felvételekor az intézményi jogviszonyt megalapozó megállapodásban rögzíteni kell.
- 4.2. A nappali ellátás vezetőjének mérlegelése és szakmai indokai alapján a közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsító vagy a többször veszélyeztető magatartást tanúsító ellátott a nappali ellátás vezető által írásban meghatározott napokon, időtartamban és hatánapig tovább gondozható. Amennyiben ezen időszak alatt az ellátott veszélyeztető magatartása továbbra is fennáll és a dolgozók, valamint a többi ellátott biztonsága nem garantálható, az intézményi jogviszony felmondással, 7 napos felmondási idővel megszüntethető. Ha ezen időszak alatt a veszélyeztető magatartás megszűnik, az ellátás a meghatározott időszakon túl továbbra is biztosítható.
- 4.3. Az intézmény részéről történő szerződés felmondás esetén az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága egyéb segítségi lehetőségeit az ellátott, illetve hozzátartozója vagy törvényes képviselője részére fel kell ajánlani (családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás, stb.), továbbá igény szerint segíteni kell az egyéb ellátásokhoz való hozzájutásban.

5.

Záró rendelkezések

Jelen eljárásrendet az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága által működtetett, értelmi fogyatékosokat, valamint autizmus spektrumzavarral élőket ellátó nappali intézmények házirendjeinek mellékleteként Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése Gondoskodó Város Bizottság 34/2026. (VI.16.) GoVB. sz. határozatával, 2026. július 1. napi hatálybalépéssel hagyta jóvá.

Kecskemét, 2026. június 24.

.....
Dr. Pataki Mariann
intézményvezető